

V. UČEBNÍ OSNOVY

V.1. UČEBNÍ OSNOVY PRO OBOR VZDĚLÁVÁNÍ ZÁKLADNÍ ŠKOLA SPECIÁLNÍ

V.1.1. ČTENÍ

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Vyučovací předmět **čtení** vychází ze vzdělávacího oboru **čtení**, který je součástí vzdělávací oblasti **jazyk a jazyková komunikace**.

Cílem vyučovacího předmětu **čtení** je osvojení a používání písemné podoby jazyka. Žáci se učí vnímat různá písemná sdělení, rozumět jim, reprodukovat jejich obsah a takto získané poznatky používat v běžných životních situacích.

■ OBSAHOVÉ, ČASOVÉ A ORGANIZAČNÍ VYMEZENÍ PŘEDMĚTU

Obsahem vyučovacího předmětu **čtení** je postupné osvojování písmen, slov a vět, které vede k rozvíjení čtecí dovednosti, vnímání obsahu čteného textu a čtení snadného krátkého textu s porozuměním. Důležité je povzbuzovat u žáků zájem o čtení jako jeden ze zdrojů informací. Proto učíme žáky daný text nejen přečíst a reprodukovat jeho obsah, ale informace získané z písemných sdělení také prakticky využívat.

Při výuce čtení vycházíme z individuálních možností žáků. Podle typu a stupně jejich postižení rozlišujeme několik úrovní obtížnosti výuky čtení:

- a) čtení písmen malé i velké tiskací abecedy, čtení písmen také v jejich psací podobě
- b) čtení písmen velké tiskací abecedy
- c) nácvik a rozvoj různých forem augmentativní a alternativní komunikace

Vyučovací předmět **čtení** se vyučuje v 1. až 10. ročníku s hodinovými dotacemi podle školního učebního plánu:

	1.ročník	2.ročník	3.ročník	4.ročník	5.ročník	6.ročník	7.ročník	8.ročník	9.ročník	10.ročník
Počet hodin	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3

Z kapitoly „Zařazení průřezových témat“ je zřejmé, v kterém ročníku a jakou formou se v předmětu **čtení** realizují jednotlivá **průřezová témata** (kapitola III.5.)

Výuka probíhá převážně v kmenových třídách. Při výuce mohou být využívány také výukové programy buď na osobních počítačích v kmenových třídách nebo v učebně výpočetní techniky. Filmová a divadelní představení, besedy apod. se realizují mimo budovu školy u pořádajících organizací (např. v dětském oddělení městské knihovny, v domě dětí a mládeže, kulturním centru apod.)

■ VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE PŘEDMĚTU

◦ **Kompetence k učení**

- motivujeme k učení, při hodnocení používáme převážně prvky pozitivní motivace
- hodnotíme nejen míru splnění požadavků, ale také individuální pokrok žáka v souladu s jeho individuálními možnostmi
- rozlišujeme různé stupně obtížnosti učiva, aby každý žák mohl zažít pocit úspěchu

- podporujeme různé přijatelné způsoby dosažení cíle
- zaměřujeme se na osvojení „aktivních dovedností“, předmětem hodnocení je hlavně využití osvojených znalostí a dovedností v praxi (např. schopnost orientovat se podle psaného textu a symbolů v běžných životních situacích)
- hodnotíme nejen míru splnění požadavků, ale také individuální pokrok žáka v souladu s jeho individuálními možnostmi
- součástí hodnocení by měl být návod, jak pokračovat ve vzdělávání, jak odstranit nedostatky (ve spolupráci s rodiči žáka)
- učíme žáky pracovat s textem (čtení s porozuměním, orientace v textu, odpovědi na otázky, reprodukce obsahu, orientace podle písemných instrukcí a symbolů)

◦ **Kompetence k řešení problémů**

- učíme žáky jednoduché způsoby řešení problémů; ukazujeme žákům, že problémy lze řešit a není nutné se jich obávat
- učíme žáky vhodnou formou požádat o pomoc a za poskytnutou pomoc poděkovat
- podporujeme samostatnost při řešení problémů
- neustále monitorujeme, jak žáci zvládají řešení problémů

◦ **Kompetence komunikativní**

- zaměřujeme se na rozvoj komunikačních dovedností žáků v mateřském jazyce (včetně různých forem augmentativní a alternativní komunikace dle individuálních potřeb žáků)
- učíme žáky volit vhodné formy komunikace v různých životních situacích
- klademe důraz na „kulturní úroveň“ komunikace, netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků
- učíme žáky naslouchat druhým jako základ účinné komunikace
- učíme žáky nonverbální komunikaci
- podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky různých věkových kategorií

◦ **Kompetence sociální a personální**

- podporujeme vzájemnou pomoc žáků, vytváříme situace, kdy se žáci navzájem potřebují
- učíme žáky poskytovat pomoc dle svých možností; odmítat neoprávněné žádosti o pomoc
- vedeme žáky k pocitu radosti z poskytnuté pomoci
- učíme žáky spolupracovat ve skupině, rozvíjíme schopnosti žáků zastávat ve skupině různé role (např. při dramatizaci příběhů a pohádek)
- vedeme žáky k toleranci a respektu k ostatním lidem bez ohledu na jejich vzájemné odlišnosti
- důsledně vyžadujeme dodržování pravidel chování dle individuálních možností žáků i při mimoškolních akcích
- vedeme žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy mezi lidmi

◦ **Kompetence občanské**

- nabízíme literaturu, film a divadlo jako vhodnou volnočasovou aktivitu (a tím i prevenci sociálně patologických jevů)
- na čtených textech, ilustracích, filmových a divadelních představeních, demonstrujeme pozitivní a negativní projevy chování lidí
- upevňujeme žádoucí pozitivní formy chování ve škole i mimo ni
- netolerujeme nekamarádkské chování a odmítnutí oprávněné žádosti o pomoc
- netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků
- vedeme žáky k sebeúctě a k úctě k druhým lidem

◦ **Kompetence pracovní**

- vedeme žáky k odpovědnosti za plnění svých povinností
- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci
- kvalitně odvedenou práci vždy pochválíme (přihlížíme k ind. možnostem žáka, oceňujeme snahu)
- práci nikdy netrestáme
- vedeme žáky k úctě ke každé poctivé práci

▣ OČEKÁVANÉ VÝSTUPY (OVO) VZDĚLÁVACÍHO OBORU ČTENÍ

1. stupeň

Očekávané výstupy – 1. období (1.-3. třída)

žák by měl

1. 1. dbát na správnou výslovnost, tempo řeči a pravidelné dýchání
1. 2. číst slabiky a dvojslabičná slova, skládat slova ze slabik
1. 3. tvořit věty podle obrázků
1. 4. orientovat se na stránce a řádku
1. 5. chápat obsah krátkých vět doplněných obrázkem

Očekávané výstupy – 2. období (4.-6. třída)

žák by měl

1. 6. zvládat čtení probraných tiskacích a psacích písmen
1. 7. rozlišit stejně znějící slova různého významu
1. 8. umět reprodukovat krátký text podle ilustrací a návodných otázek
1. 9. orientovat se ve větě
- 1.10. číst s porozuměním jednoduché věty
- 1.11. přednášet krátké říkanky a básničky

Učivo:

- **čtení:** diferenční cvičení pro rozvoj zrakového a sluchového vnímání, vyvozování hlásek a písmen, analyticko-syntetické činnosti, čtení obrázků, písmen, slabik, slov a krátkých vět; čtení s porozuměním; alternativní způsoby čtení (návěst a rozvoj různých forem augmentativní a alternativní komunikace)
- **poslech:** poslech pohádek, veršů a říkadel, soustředěné sledování divadelních a filmových představení
- **reprodukce:** tvoření vět k obrázkům, odpovědi na návodné otázky, vyprávění krátkých pohádek a říkadel, přednes říkadel a krátkých básniček, pohybový doprovod básniček a říkadel

2. stupeň

Očekávané výstupy

žák by měl

- 2.1. číst všechna tiskací i psací písmena
- 2.2. zvládat čtení krátkého jednoduchého textu
- 2.3. orientovat se ve čteném textu
- 2.4. zapamatovat si obsah přečteného textu a umět reprodukovat snadný krátký text
- 2.5. přednášet říkanky a básničky
- 2.6. získat pozitivní vztah k literatuře
- 2.7. orientovat se v jednoduchých návodech podle obrázků

Učivo:

- **práce s textem:** prohlubování čtenářských dovedností, tiché i hlasité čtení s porozuměním, orientace v textu; práce s knihou, časopisy, pracovními návody a návody k použití výrobků (s obrázky), práce podle písemných pokynů a návodů
- **poslech a reprodukce:** soustředěný poslech příběhů, pohádek, sledování animovaných filmů ilustrátorů dětské literatury; přednes krátkých básní, reprodukce obsahu příběhů, dramatizace příběhů
- **seznámení s literaturou pro děti a mládež:** nabídka knih a časopisů; činnost dětského oddělení městské knihovny